

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

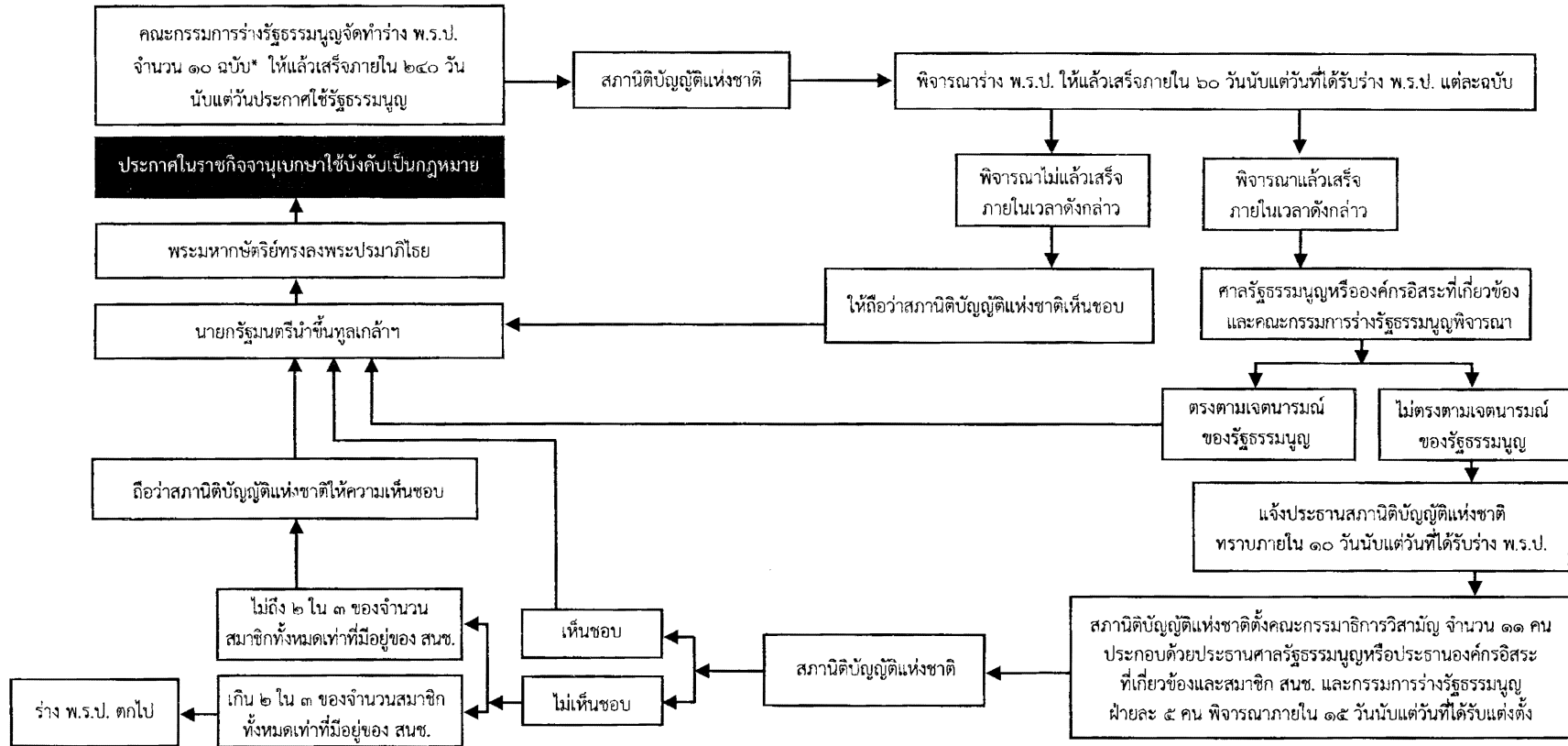
สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามบทเฉพาะกาล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมายเหตุ : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก หน้า ๑-๔๐ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐)

* ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑๐ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๕. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
๗. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
๘. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
๔. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
๖. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๘. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๑๐. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/(ร๕๘) วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๑/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการวิสามัญคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางกาญจนา ภัทรโชค
๒. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์
๓. นางจุรี วิจิตรวาทการ
๔. นายเจริญศักดิ์ ศาลากิจ
๕. พลเรือเอก ชุมนุช อาจวงษ์
๖. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี
๗. นายนรชิต สิงหเสนี
๘. ศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช
๙. นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช
๑๐. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
๑๑. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรดม
๑๒. นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
๑๓. นายมณฑิธร บุญตัน
๑๔. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
๑๕. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๑๖. พลโท ศิริชัย เทศนา
๑๗. พลเอก ศุภรัตน์ พัฒนาวิสุทธิ์
๑๘. พลเอก สุชาติ หนองบัว

๑๙. นายสุรินทร์ ...

๑๙. นายสุรินทร์ ชลพัฒนา
๒๐. นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช
๒๑. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล
๒๒. นายอรรถสิทธิ์ กันมล
๒๓. พลเอก อักษรา เกิดผล
๒๔. นายอิสระ ว่องกุศลกิจ

บัดนี้ คณะกรรมการการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอสู่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
(วัลลภ เกิดผล)

ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(นางแจ่มจรัส มงคลนำ)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

สำนักกรรมการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๙ - ๓๐

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๐

แจ่มจรัส พิมพ์

ว่าที่ ร.ต.ปฐมภรณ์/เทียนชัย/ธารณ์ธรรม์/สุนทร ทาน

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๑/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้เสนอ) ไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติ ๗ วัน โดยมีกำหนดเวลาการปฏิบัติงานภายใน ๔๕ วัน ต่อมาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๘/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการปฏิบัติงานออกไปอีก ๕ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้วปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	เป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๒ นายวัลลภ ตังคณานุก์รัช	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นางจรี วิจิตรวาทการ	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๑.๔ นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	เป็นเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๕ พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	เป็นโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๑.๖ พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	เป็นกรรมการวิสามัญและประธานที่ปรึกษา
๑.๗ นายนครชิต สิงหเสนี	เป็นกรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๑.๘ คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	เป็นกรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา
๑.๙ นายอิสระ ว่องกุศลกิจ	เป็นกรรมการวิสามัญและที่ปรึกษา

๒. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นางแจ่มจรัส มงคลนำ สำนักกรรมการ ๓
ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๖ วรรคสาม

๓. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑) นางสาวจรรยาพร พงศาเวสีกุล	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒) นายณนันทน์ จันทราชโลธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓) นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

- นางสาวสุพัตรา เอื้ออารีย์	นักการทูตชำนาญการ

องค์กรอิสระ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑) นางหรรษา บุญรัตน์	ที่ปรึกษา
๒) นายภาณุวัฒน์ ทองสุข	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓) นายเอกลักษณ์ ภูมิศาสตร์	นิติกรปฏิบัติการ
๔) นายพงศธร รักษาการ	นิติกร

๔. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีกรรมการวิสามัญสงวนความเห็น จำนวน ๕ คน ดังนี้

- ๔.๑ นางจุรี วิจิตรวาทการ
- ๔.๒ นายนรชิต สิงหเสนี
- ๔.๓ นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
- ๔.๔ นายมณฑิเตอร์ บุญตัน
- ๔.๕ นายอรรถสิทธิ์ กันมล

๕. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอคำแปรญัตติ
จำนวน ๘ คน ดังนี้

- ๕.๑ พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เขิตบุญเมือง
- ๕.๒ พลเรือเอก ธีรธร ขจิตสุวรรณ
- ๕.๓ นายกล้าณรงค์ จันทิก
- ๕.๔ นายบรรณิณี เศรษฐบุตร์
- ๕.๕ นายสมชาย แสวงการ
- ๕.๖ นายธานี อ่อนละเอียด

๕.๗ นายเจตน์ ศิรธรานนท์

๕.๘ นายวรพล โสคติยานุรักษ์

๖. ผลการพิจารณา

๖.๑ ผลการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗

๖.๑.๑ สรุปผลการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ในชั้นการพิจารณา ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการรับฟังความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

๑) เชิญผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มาชี้แจงแสดงความเห็น

๒) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
ที่เสนอโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกระทรวงการต่างประเทศ

๓) จัดสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....” โดยมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ผู้แทนของกระทรวงต่าง ๆ ผู้แทนมูลนิธิและสมาคมที่จดทะเบียนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สมาชิกพรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

๔) จัดช่องทางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... และเผยแพร่ความเห็นที่ได้
ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๕) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำผลการรับฟังความเห็นเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่ได้รับ
มาสรุปและจัดทำเป็นประเด็นแล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญฉบับนี้

๖) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่ผ่านกระบวนการตามมาตรา ๗๗
แล้วเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

**๖.๑.๒ สรุปผลการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ในชั้นการพิจารณา
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

คณะกรรมการวิสามัญได้มีการรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการนำความคิดเห็นมาประกอบ
การพิจารณาในกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ครบถ้วนแล้ว ดังนี้

๑) พิจารณาผลการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒) คำอภิปรายและการแสดงความเห็นจากประธานกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้เมื่อวันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๕๖๐

๓) เอกสารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ขององค์กรหรือประชาชนที่สนใจ

- ข้อเสนอแนะของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชน
แห่งองค์การสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights (OHCHR) South-East Asia Regional Office)

- ข้อเสนอแนะของสมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อสังคม สมาคมสถาบัน
คุ้มครองสิทธิประโยชน์ผู้บริโภค สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาธิปไตย และเครือข่าย

- ข้อเสนอของนายฐิตพงษ์ อัครเวศสมจิต สมาชิกกลุ่มปฏิรูป
ประเทศไทยสู่ความยั่งยืน (องค์กรปฏิรูปภาคประชาชน)

๔) ผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น
จากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

๖.๒ ผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ มีการแก้ไข

มาตรา ๑ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓ ไม่มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๘</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๒</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๓</u>	มีการแก้ไข
<u>นางจรี วิจิตรวาทการ</u> <u>นายนครชิต สิงหเสนี</u> <u>และนายอรรถสิทธิ์ กันมล</u> <u>(กรรมาธิการ)</u>	ขอสงวนความเห็น ดังนี้
“มาตรา ๑๓ ในการสรรหากรรมการ	
ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับการสรรหา	
ตาม (๓) แล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘	
ให้คณะกรรมการสรรหาคำนึงสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่	
การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบการพิจารณา	
.....”	

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เขิตบุญเมือง

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ในการสรรหากรรมการ.....
..... ฯลฯ.....”

(๓) ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือการดำเนินการเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้งคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาดำเนินการคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

..... ฯลฯ.....”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายก้านรงค์ จันทิก

และนายนิติ เศรษฐบุตร

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ในการสรรหากรรมการ .....

ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่ได้รับการสรรหาตาม (๓) แล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการสรรหาหาคณะสมัชชาที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความชำนาญในภาคต่างประเทศที่เหมาะสมแต่ควรปฏิบัติหน้าที่มอบหมายสรรหา

..... ฯลฯ.....”

คณะกรรมการเห็นด้วยกับผู้แปรญัตติ

และได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙

มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๒๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๑</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๔</u> นายเจตน์ ศิรธรานนท์ “มาตรา ๒๔ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขาดความเที่ยงธรรมจาก ..... ฯลฯ .....” คณะกรรมการการชี้แจงแล้ว	ไม่มีการแก้ไข ขอแปรญัตติ ดังนี้
<u>มาตรา ๒๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๔

ไม่มีการแก้ไข

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
และนายมณฑิธร บุญตัน
(กรรมาธิการ)

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

“มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะ มีผู้แจ้ง หรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามี การละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความเข้าใจให้ปรากฏโดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษา และวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหา และป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก ทั้งนี้ ในกรณีที่เหมาะสมและมีความจำเป็นคณะกรรมการอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คู่กรณีทำความเข้าใจความตกลงเพื่อประนีประนอมยอมความ และแก้ไขปัญหาคณะกรรมาธิการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

..... ฯลฯ .....

มาตรา ๓๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๐

มีการแก้ไข

พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้โดยให้ คณะกรรมการหรือผู้แทนคนใดคนหนึ่งอาสา มาแถลงต่อรัฐสภาด้วยที่ได้ตนเอง

..... ฯลฯ .....

คณะกรรมาธิการเห็นด้วยในหลักการ
และได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

<u>มาตรา ๔๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๔</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔๙</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๑</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕๕</u>	มีการแก้ไข

มาตรา ๕๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๘

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๙

มีการแก้ไข

บทเฉพาะกาล

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๐

มีการแก้ไข

นางจรี วิจิตรวาทการ

นายนครชิต สิงหเสนี

และนายอรรถสิทธิ์ กันมล

(กรรมาธิการ)

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งเพราะลาออก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ตาย ลาออก หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

(กรรมวิธีการ)

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิยังคงได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่าวันครบกำหนดตำแหน่งเพราะลาออก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ตก ลาออก หรือไม่ออก ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงตั้งหนึ่ง ให้คำนวณในมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นายก้านรงค์ จันทิก

และนายบรรณิณี เศรษฐบุตร์

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิยังคงได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่าวันครบกำหนดตำแหน่งเพราะลาออก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ตย สวฮค หรือไม่ฮค ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงที่หนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๒ มวใช้นั่งคับโดยอนุโลม”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายสมชาย แสวงการ

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พ้นสวคตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้นั่งคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้ง ขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง โดยให้ถือเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่ง ด้วยเหตุอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำ ตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้นั่งคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่เป็นกรณี พ้น สวคตำแหน่งเพราะสวฮค โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่ หยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ตย สวฮค หรือไม่ฮค ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงที่หนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๒ มวใช้นั่งคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการพิจารณา ว่าสมควรดำเนินการสรรหาบุคคลในด้านใดตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาดำรงตำแหน่งที่ว่าง มิติของคณะกรรมการสรรหาในเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่สุด”

คณะกรรมการเห็นด้วยในหลักการ

และแก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายธานี อ่อนละเอียด

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ใช้บังคับพ้นสวคยังคงอยู่ในตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้นั่งคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่จะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวาระหนึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำ
ตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่า
บุคคลตำแหน่งพิเศษที่ออก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่เข้ารับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่
หยุดปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ซึ่งยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๘
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวาระหนึ่ง ตาย สลอลอก หรือไม่ออก
ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงถึงหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๒ มา
ใช้บังคับโดยอนุโลม”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายวรพล โสคติยานุรักษ์

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ
แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ
หรือพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๒

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวาระหนึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำ
ตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่า
บุคคลตำแหน่งพิเศษที่ออก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่เข้ารับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่
หยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวาระหนึ่ง ตาย สลอลอก หรือไม่ออก
ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ทั่วด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงถึงหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๒
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการ
พิจารณาว่าสมควรดำเนินการสรรหาบุคคลในด้านใดตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาดำรงตำแหน่งที่ว่าง
มติของคณะกรรมการสรรหาในเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่สุด”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

นางจรี วิจิตรวาทการ

นายนครชิต สิงหเสนี

และนายอรรถสิทธิ์ กันมล

(กรรมการ)

ขอสงวนความเห็น ดังนี้

“มาตรา ๒๑ ในวาระเริ่มแรก ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้ว ให้เป็นไปตามกระบวนการและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดแจ้ง การรับจัดแจ้ง และการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

(๒) ให้สำนักงานประกาศการรับจัดแจ้งและดำเนินการรับจัดแจ้งการเป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๑๑ (๔) และสภาวิชาชีพตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่ที่ระเบียบตาม (๑) ใช้บังคับ

(๓) ให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพซึ่งได้รับการจัดแจ้งตาม (๒) ดำเนินการเลือกกันเองเพื่อเป็นกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๒)

(๔) ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๓) และดำเนินการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ มีข้อตกลงวิธีการเลือกดังกล่าว

(๕) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๔) แล้ว ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๔)

(๖) ให้กรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๕)

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด และให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นายก้านรงค์ จันทิก

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร

ขอแปรญัตติตัดมาตรา ๖๑

ออกทั้งมาตรา ดังนี้

“มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้พรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพรรคสรรหาผู้สมัคร
ได้รับพรรคแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกสกอตต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้ว ให้ยื่นไปต่อ
กระทรวงการและกำหนดเวลาต่อไป”

(๑) ให้คณะกรรมการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับพรรคเลือกตั้ง พรรคเลือกตั้ง
และพรรคเลือกตั้งเองตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นกรณีไป

(๒) ให้สำนักงานพรรคพรรคเลือกตั้งและดำเนินการเลือกตั้งพรรคเป็นองค์
เอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๑๑ (๕) และสภาวิชาชีพตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้แล้วเสร็จ
ภายในยี่สิบวันนับแต่ที่ระเบียนตาม (๑) ใช้บังคับ

(๓) ให้องค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพซึ่งได้รับพรรคเลือกตั้ง
ตาม (๒) ดำเนินการเลือกตั้งเองเพื่อเป็นกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๕) และ (๕) ให้แล้วเสร็จ
ภายในยี่สิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๒)

(๔) ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑/๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลง
วิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้น
กำหนดเวลาตาม (๓) และดำเนินการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่มิชอบตกลงวิธีการเลือกตั้งกล่าว

(๕) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๔) แล้ว ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑
ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) ให้แล้ว
เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๕)

(๖) ให้กรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับ
แต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๕)

ในกรณีที่มิใช่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับพรรคดำเนินการตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ให้เป็นหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด และให้นำความ
ในมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คณะกรรมการการเมืองไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายสมชาย แสงกาาร

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้ครุฑตัวเงินครุฑเกี่ยวกับครุฑสรรหาผู้สมควรได้รับ
ครุฑแต่งตั้งเป็นประธานกรรมกรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมกรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากกรรมการซึ่งยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามมาตรา ๖๐
วรรคหนึ่ง มีจำนวนไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับ
การแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ครบตามจำนวนดังกล่าว โดยนอกจากจะต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้ว
ให้เป็นไปตามกระบวนการและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ด้วย

.....”

(๗) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการพิจารณาว่าสมควร
ดำเนินการสรรหาบุคคลในด้านใดตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาดำรงตำแหน่งที่ว่าง มติของคณะกรรมการ
สรรหาในเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่สุด

.....”

คณะกรรมการฯชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายธานี อ่อนละเอียด

ขอแปรญัตติตัดมาตรา ๖๑

ออกทั้งมาตรา ดังนี้

“มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้ครุฑตัวเงินครุฑเกี่ยวกับครุฑสรรหาผู้สมควร
ได้รับครุฑแต่งตั้งเป็นประธานกรรมกรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมกรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากต้องตั้งเงินครุฑตามหมวด ๑ แล้ว ให้เป็นไปตาม
กระบวนการและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับครุฑแต่งตั้ง ครุฑรับแต่งตั้ง
และครุฑเลือกตนเองตามหมวด ๑๑ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นครุฑทั่วไป

(๒) ให้สำนักงานประกาศครุฑรับแต่งตั้งและตั้งเงินครุฑรับแต่งตั้งครุฑเป็นองค์
กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามหมวด ๑๑ (๕) และสภาวิชาชีพตามหมวด ๑๑ (๕) ให้แล้วเสร็จ
ภายในยี่สิบวันนับแต่ที่ระเบียนตาม (๑) ใช้บังคับ

(๓) ให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพซึ่งได้รับครุฑแต่งตั้ง
ตาม (๒) ตั้งเงินครุฑเลือกตนเองเป็นกรรมกรสรรหาตามหมวด ๑๑ (๕) และ (๕) ให้แล้วเสร็จ
ภายในยี่สิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาดตาม (๒)

(๔) ให้กรรมกรสรรหาตามหมวด ๑/๑(๑)/(๒)/(๓)/(๔)/(๕) และ (๕) ตกลง
วิธีครุฑเลือกกรรมกรสรรหาตามหมวด ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้น
กำหนดเวลาดตาม (๓) และตั้งเงินครุฑเลือกกรรมกรสรรหาตามหมวด ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่มิชชั่นตกลงวิธีครุฑเลือกดังกล่าว

(๕) เมื่อพ้นกำหนดเวลาดตาม (๔) แล้ว ให้กรรมการสรรหาตมหมวด ๑๑
ดำเนินกรจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีกร และระยะเวลที่จะใช้ในกรสรรหาตมหมวด ๑๓ (๑) ให้แล้ว
เสร็จกยในสิบห้าวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาดตาม (๔)

(๖) ให้กรรมการสรรหาตมดำเนินกรสรรหาให้แล้วเสร็จกยในเก้าสิบวันนับ
แต่พ้นกำหนดเวลาดตาม (๕)

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกรดำเนินกรตาม (๖)/(๗) หรือ (๘) ให้เป็นหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมากรเป็นผู้วินิจฉัย ค่าวินิจฉัยของคณะกรรมากรให้เป็นที่สุด และให้พ้นควม
ในมตร ๑๘ มใช้บังคับโดยอนโลม”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายวรพล โสคติยานุรักษ์

ขอแปรญัตติ ดังนี้

“มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้กรดำเนินกรเกี่ยวกับกรสรรหาผู้สมควร
ได้รับกรแต่งตั้งเป็นประธานกรรมากรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมากรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตมพระรชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากกรรมากรซึ่งยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามมาตรา ๖๐
วรรคหนึ่ง มีจำนวนไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับ
การแต่งตั้งเป็นกรรมากรให้ครบตามจำนวนดังกล่าว โดยนอกจากจะต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้ว
ให้เป็นไปตามกระบวนการและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ด้วย

.....”ล”

(๗) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการพิจารณาว่าสมควร
ดำเนินการสรรหาบุคคลในด้านใดตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาดำรงตำแหน่งที่ว่าง มติของคณะกรรมการ
สรรหาในเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่สุด

.....”ล”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

มาตรา ๖๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

ไม่มีการแก้ไข

๘. ข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... เห็นควรตั้งข้อสังเกตเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ดังนี้

๘.๑ ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนกรณีตายเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่และมีสิทธิรับบำเหน็จตอบแทนเป็นสองเท่า นั้น ควรให้สิทธิดังกล่าวครอบคลุมถึงกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสียชีวิตสืบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือระหว่างที่มีการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่และเดินทางกลับมาจาก การปฏิบัติหน้าที่ด้วย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

๘.๒ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างมาตรา ๒๗ (๓) ในการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชนนั้น มีความหมายครอบคลุมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำรายงานในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนคู่ขนานกับการจัดทำรายงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งต้องดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด อีกทั้งยังสอดคล้องกับทางปฏิบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอยู่แล้ว

๘.๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มุ่งหมายให้การทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นการแก้ไข ปัญหาในเชิงระบบเพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็อาจพิจารณาดำเนินการตรวจสอบ เพื่อมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในการเยียวยาผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งก่อนการมีข้อเสนอแนะ อาจมีกรณีที่ต้องให้คู่กรณีหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง ในระหว่างนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยระหว่างคู่กรณีเพื่อเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีดังกล่าวได้โดยความยินยอมของคู่กรณี และเพื่อให้การทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ย เป็นไปโดยเหมาะสมและมีมาตรฐานการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะวางระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตามร่างมาตรา ๒๗ (๕) หรือร่างมาตรา ๔๙ (๙) ไว้ด้วยก็ได้

๙. คณะกรรมการวิสามัญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม
รวมทั้งข้อสังเกตมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

อนุศาสน์ สุวรรณมงคล
(นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล)

เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(ก)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๐ (๑๐) มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา การพ้นจากตำแหน่ง หน้าที่และอำนาจ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความเห็น และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่จะใช้ประกอบการพิจารณา และดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต้องมีการกระหับหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลบางประการ และเป็นไปเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ประกอบกับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติระเบียบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล บรรดาที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายหรือตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการหรือเลขาธิการ มีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการหรือเลขาธิการกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งแล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการหรือเลขาธิการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า การดำเนินการเรื่องใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้คณะกรรมการปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่นมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกันได้ และให้องค์กรอิสระทุกองค์กรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว

มาตรา ๗ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้เป็นกลางทางการเมือง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ในด้านดังต่อไปนี้ อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนแต่จะเกินด้านละสองคนมิได้

(๑) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกันเป็นเวลาด

ไม่น้อยกว่าสิบปี

(๒) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
ในระดับอุดมศึกษา**มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี**

(๓) มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศ
และต่างประเทศที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๔) มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน**มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี**

(๕) มีความรู้และประสบการณ์ด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต
ของไทยเป็นที่ประจักษ์ที่จะยังประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน**มาแล้วเป็นเวลา
ไม่น้อยกว่าสิบปี**

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันสมัครหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหา
แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แล้ว กรรมการต้องมีคุณสมบัติ
ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอน
สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริต

ต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมาย อาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ หรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิด อันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปี ก่อนเข้ารับการสรรหา

(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหากผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรง

(๒๕) เป็นผู้ที่มีประวัติการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน

มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเอง

ให้เหลือสามคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสภาทนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข เลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) อาจารย์ประจำหรือผู้เคยเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสอนหรือทำงานวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติเลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม หนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน และการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องกำหนดให้มีการเลือกกันเองให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีที่ต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

วิธีการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ให้เป็นไปตามที่กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน ในกรณีที่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสามแล้วยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) (๔) หรือ (๕) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ดำเนินการตกลงและเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ได้ต่อไป โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสาม

ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) (๔) (๕) หรือ (๖) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) และ (๖) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ แต่ไม่รวมถึงการสรรหาใหม่หรือการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔ วรรคสองและวรรคสาม

และมาตรา ๑๕ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก
ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่งแล้ว จะเป็นกรรมการสรรหา
ในคณะกรรมการสรรหาสำหรับศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกันมิได้

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการสรรหาว่างลง ให้ดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการสรรหา
แทนโดยเร็ว ในระหว่างที่ยังไม่ได้กรรมการสรรหาใหม่ ถ้ายังมีกรรมการสรรหาตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล
กฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหา
ต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหากรรมการ
โดยอย่างน้อยต้องระบุจำนวนตำแหน่งกรรมการที่จะสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้
ในการสรรหาทุกขั้นตอน และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์
หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือวิธีการอื่นใด
ที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) การสรรหากรรมการให้กระทำโดยการประกาศรับสมัครหรือการเสนอชื่อบุคคล
ซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปเพื่อเข้ารับการสรรหาซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย โดยในการเสนอชื่อบุคคล
เพื่อเข้ารับการสรรหาจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นด้วย และให้มีการประกาศรายชื่อบุคคล
ที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสม
ของผู้เข้ารับการสรรหาดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย

(๓) ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคล
ซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรม
เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้ง
คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย และส่งเสริมความเป็นพหุสังคม และให้คณะกรรมการ
สรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

**ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาพิสดารความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับ
การสรรหาตาม มาตรา ๑๓ แล้วเห็นว่ามีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ระดับเงินเดือน
ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการสรรหาที่คุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญใน
ประเทศที่ประเทศที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบพิสดาร**

การกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถสมัครหรือเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และทำให้กรรมการสรรหาสามารถพิจารณาคัดสรรบุคคลให้ดำรงตำแหน่งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผยและให้กรรมการสรรหาแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม ถ้ายังได้ไม่ครบตามจำนวนให้มีการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่

มาตรา ๑๔ ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาในครั้งนี้จะเข้ารับการศึกษาในครั้งใหม่ไม่ได้

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามีเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึงห้าคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานกรรมการได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการสรรหาเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๕ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูล

เพื่อทรงแต่งตั้งกรรมการ ในกรณีที่ไม่ได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้น สละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร หรือผู้ได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัย ของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การเสนอเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

การวินิจฉัย ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหา เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหา ที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะที่พิจารณาและวินิจฉัยมิได้

มาตรา ๑๗ ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุม และค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้ได้รับ เป็นรายครั้งที่มาประชุมในอัตราไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของประธานกรรมการหรือกรรมการใน ๗/๗ คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภาได้รับในแต่ละเดือน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ การนำคดีอื่นเกี่ยวเนื่องกับการได้มา คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หรือการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสรรหาไปสู่ศาลปกครอง ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติ ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา และมีให้นำบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการหรือวิธีการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๙ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ (๔) ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทน

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๔) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) หรือ (๔) หรือไม่ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบนับแต่วันที่ตั้งตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๑ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ (๒) หรือ (๓) หรือ (๔) ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็วในการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมากและให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย ในกรณีที่มีเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่กรรมการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้อง และมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นการชั่วคราวให้ครบเจ็ดคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะกรรมการได้จนกว่ากรรมการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ วรรคห้า การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จดแจ้งเหตุอันไว้ในรายงานการประชุม

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติโดยจะงดออกเสียงมิได้ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมตามวรรคสองเฉพาะในกรณีมีการพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖ (๒) หรือ (๔) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะลาออกจากตำแหน่งก่อนมีการลงมติ

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประชุมที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก

(๑) บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัดให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีที่กรรมการได้รับเชิญจากองค์กรระหว่างประเทศหรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศให้ไปประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศโดยผู้เชิญเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว

มาตรา ๒๕ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามและบริบทของสังคมไทยเป็นสำคัญด้วย

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไข การละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ เสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงาน สถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง ในการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒) ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน ของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างกัน ในทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสนา

(๓) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี หรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการทำงาน และต้องดำเนินการ

ตามมติของคณะกรรมการ เว้นแต่ที่มีบทบัญญัติหรือที่คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการแต่ละคน
กระทำได้ ให้กรรมการแต่ละคนมีอำนาจที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ แต่ในการใช้อำนาจนั้นจะต้องมี
การปรึกษาหารือร่วมกันด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่
เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการ
จะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น
หรือในกรณีที่ไม่ว่าจะหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้
โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง
คณะกรรมการต้องกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
ไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการจ้าง และค่าตอบแทนของบุคคลหรือสถาบัน หรือการแต่งตั้ง
อนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่น และวิธีปฏิบัติงาน
ของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ให้กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
กรรมการไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการทำงาน
ได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่น
ของกรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับ
กรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้กรรมการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลัง
กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานกรรมการหรือกรรมการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๒ กรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทน
เป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้น ให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๓๑ คูณด้วยจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตาย ให้ตกให้แก่คู่สมรสและทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง

หมวด ๒

การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และให้เฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม

มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะ มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความจริงให้ปรากฏโดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก

บุคคลใดที่ได้รับความเสียหายหรือพบเห็นว่ามี การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ย่อมมีสิทธิแจ้งหรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น และต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว และไม่มีลักษณะบังคับให้ต้องเปิดเผยตัวตนของผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว ซึ่งจำเป็นต้องทราบตัวบุคคลเพื่อประโยชน์ในการติดต่อขอข้อมูลหรือแจ้งผลการดำเนินการ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีที่มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เมื่อผลการพิจารณาเป็นประการใด ให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนทราบด้วย เว้นแต่ผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนมิได้แจ้งสถานที่อยู่ที่จะติดต่อได้

มาตรา ๓๕ ในการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ คณะกรรมการอาจดำเนินการโดยประการใด ๆ ซึ่งต้องไม่สร้างชั้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็น

(๑) ขอให้หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าวหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลใดไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการร้องขอ คณะกรรมการจะออกคำสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นดำเนินการดังกล่าวก็ได้

(๒) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่เคหสถานหรือสถานที่ที่จะเข้าป่านั้นมิได้อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยินยอม ให้เข้าไปได้เมื่อมีหมายของศาล

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการแทนคณะกรรมการได้ เว้นแต่การออกคำสั่งตาม (๑) ให้มอบหมายได้เฉพาะกรรมการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตาม (๒) ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้ดำเนินการต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน ในการนี้ ให้ผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นไปโดยสะดวก

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับแจ้ง ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลา ที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจาก ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิ ไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสอง หรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอ คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา และผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำเป็นต้อง ดำเนินการโดยเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง กรรมการผู้นั้นอาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจ ของหน่วยงานนั้นได้ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการทราบ ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้กรรมการ ผู้นั้นอาจสั่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือตามที่เห็นสมควรได้

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่ง ตามวรรคหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ห้ามมิให้คณะกรรมการรับเรื่องที่คณะกรรมการ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักสิทธิมนุษยชน

(๒) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

(๓) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว แต่ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๕) เรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาลงแล้ว

(๖) เป็นเรื่องที่คุณคณะกรรมการเคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

(๗) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสั่งยุติเรื่อง

มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ปฏิทิน เพื่อเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ คณะผู้กรรมการหรือผู้แทนขอสงวนแถลงรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภาด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีสถานการณ์อันกระทบหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างรุนแรงร้ายแรง ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบแล้วจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อรายงานให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันก็ได้แต่ต้องแจ้งให้รัฐสภาทราบ ในกรณีที่ยังไม่สามารถเสนอรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดเวลาที่ขยายโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

การจัดทำรายงานตามมาตรานี้ ให้กระทำการเป็นการสรุป โดยอย่างน้อยในรายงานต้องประกอบด้วย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีให้ระบุนายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยไม่จำเป็น และต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เป็นธรรม และผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐที่คณะกรรมการร้องขอ แจ้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในส่วนที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจให้คณะกรรมการทราบ และให้นำความในมาตรา ๓๕ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการจัดให้มีแผนการดำเนินการตามมาตรา ๔๐ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่แต่ละกรณีเป็นไปโดยไม่ชักช้า และแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกัน เพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนด มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการ จัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงาน หรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจ ดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้

มาตรา ๔๔ เมื่อความปรากฏแต่ต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใดว่ามีการรายงาน สถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการ ต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของสถานการณ์นั้นโดยไม่ชักช้า เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้สรุปไว้ในรายงานตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ด้วย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๕ (๑) มาใช้บังคับแก่การตรวจสอบโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้ง หรือผู้ร้องเรียน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือตามกฎหมาย หรือตามคำสั่งศาล

ผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานตามหมวดนี้ หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ
ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๔๗ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการ
และมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๘ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุภารกิจ
และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการและกรรมการ

(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับ
งานของคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใด
ในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย
การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง
ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๙ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบ
หรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่และอำนาจ
ของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง การจัดประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง และการเทียบ
ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่น
ของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การออกจากราชการ
วินัยและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์การลงโทษ และการอื่นที่จำเป็นในการ
บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการและพนักงานราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไข
ในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

- (๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุ
ของสำนักงาน
- (๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง
ของสำนักงาน
- (๖) การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และการคัดเลือกเลขาธิการ
- (๗) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการ ข้าราชการ
พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน
- (๘) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ชำนาญการประจำ
คณะกรรมการ รวมทั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรมการและกรรมการ
และการกำหนดเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้แก่บุคคลดังกล่าว
- (๙) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงาน
หรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้
บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๘) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า
และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ
และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของบุคลากรแต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ
คำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร

ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีหน้าที่ลงนามในระเบียบหรือประกาศที่คณะกรรมการ
มีมติเห็นชอบแล้ว และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕๐ ข้าราชการสำนักงาน ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้ง
ให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงานเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการ

การใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่มีได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคล
ของข้าราชการโดยอนุโลม

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงาน ให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม ให้คณะกรรมการทำหน้าที่ เป็น ก.พ. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานได้ โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการสามัญประจำกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง ให้มีสิทธิได้รับศรัทธาประชุมเช่นเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ. แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร

มาตรา ๕๓ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการก็ได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๔ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงาน และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ เมื่อได้ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามมาตรา ๔๙ (๖) แล้ว ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงนอกจาก (๑) หรือเทียบเท่า เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ให้เลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา ๕๕ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติราชการแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับการงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

มาตรา ๕๖ ให้คณะกรรมการเสนองบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการเสนองบประมาณรายจ่ายดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้คณะกรรมการเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ได้โดยตรง

ในการเสนองบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย

มาตรา ๕๗ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๖ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

การใช้จ่ายเงินของสำนักงานต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการเป็นการเฉพาะกรณี

ในการเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด งวดละสามเดือน และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้ในงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำนักงานร้องขอ

มาตรา ๕๘ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน โดยให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ประหยัด ได้ผลตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุ้มค่าเพียงใด แล้วทำรายงาน
เสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๕ (๑)
หรือมาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๔ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือฝ่าฝืนมาตรา ๔๖
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับพ้นสวดยังคงอยู่ในตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ
แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่จะครบสามปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์
ทรงแต่งตั้ง หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่กรณีตาม (๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับ
การขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ มิให้นำมาใช้บังคับ

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง
และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้
บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามตรา ๓๒ โดยในกรณีที่ประธานกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำรงตำแหน่งครบระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง
ให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระสวดยก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีที่ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ตาย สวดยก หรือไม่อาจปฏิบัติ
หน้าที่ได้ไม่พร้อมด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้นำควมในมาตรา ๒๒
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้ครุฑต้นเนินครุฑเกี่ยวกับครุฑสหราชอาณาจักรได้รับ
การแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ตมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่ต้องมีการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติที่ว่างอยู่นอกจากต้องดำเนินการตามหมวด ๑ แล้ว ให้เป็นไปตามกระบวนการ
และกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดแจ้ง การรับจัดแจ้ง
และการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบสามสิบวันนับแต่วันที่
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

(๒) ให้สำนักงานประกาศการรับจัดแจ้งและดำเนินการรับจัดแจ้งการเป็นองค์กรเอกชน
ด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๑๑ (๔) และสภาวิชาชีพตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบ
สามสิบวันนับแต่ที่ระเบียบตาม (๑) ใช้บังคับ

(๓) ให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพซึ่งได้รับการจัดแจ้งตาม (๒)
ดำเนินการเลือกกันเองเพื่อเป็นกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบ
สามสิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๒)

(๔) ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงวิธีการเลือก
กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๓)
และดำเนินการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
มีข้อตกลงวิธีการเลือกดังกล่าว

(๔/๑) ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ผู้ใดถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕ (๑) (๒)
(๓) (๔) หรือ (๕) ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๔) ทั้งนี้ คำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

(๕) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม ~~(๔)~~ (๔/๑) แล้ว ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑
ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้แล้ว
เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๔)

(๖) ให้กรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลา
ตาม (๕)

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ให้เป็นหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด และให้นำความ
ในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๒ ให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่ง
อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นเลขาธิการคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาสีทธิ หน้าที่ และความผูกพันใด ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอยู่กับบุคคลใด
ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของสำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๔ ให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน ข้าราชการ พนักงานราชการ
และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์อื่นใดซึ่งข้าราชการ
พนักงานราชการ หรือลูกจ้างดังกล่าวได้รับตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสิทธิและประโยชน์อื่นใดที่ได้รับต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
เว้นแต่จะมีระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๙ (๒) กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ให้พระราชบัญญัติระเบียบแบบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗
ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีระเบียบตามมาตรา ๔๙ (๗) ใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง
และประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการตามมาตรา ๓๑ ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับ
เงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับประธานกรรมการหรือกรรมการ
ในองค์กรอิสระอื่น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๖ บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๗ บรรดาการดำเนินการใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ถ้าการนั้นอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....

.....

สรุปผลการดำเนินงาน
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
ของ
คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการการวิสามัญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๑๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๒	วันจันทร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๓	วันศุกร์ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๔	วันศุกร์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๕	วันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๖	วันศุกร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๗	วันจันทร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๘	วันอังคารที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๙	วันพุธที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๐	วันอังคารที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๑	วันพุธที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๒	วันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๓	วันจันทร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐	ครั้งที่ ๑๔	วันอังคารที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐
ครั้งที่ ๑๕	วันพุธที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐		

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ (กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๕)

นายสุนทร อินทร์อำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
นางสาวพรพนา ปาเฉย	นิติกรชำนาญการ
นางแจ่มจรัส มงคลนำ	นิติกรปฏิบัติการ
ว่าที่ร้อยตรี ปฐมภณณ์ แป้นจรัสธีรมี	นิติกรปฏิบัติการ
นางปิยาภา ชระธีระคุปต์	นิติกรปฏิบัติการ
นายเทียนชัย พันธุ์เลิศ	วิทยากรปฏิบัติการ
นายธารณ์ธรรม ธรรมวงศ์	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวสิริลักษณ์ เหมชาติลือชัย	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาววัลย์ณภัสร์ ยอดแยม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวอาตีบะห์ อุปี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางพิมพ์วรรณ อุณาкул	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง ในการประชุมกรรมการ
นายภัทรินทร์ พนมชัยวัฒน์	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวอมรรัตน์ อินนุมาต	นิติกรปฏิบัติการ
นายอุดร พันธุ์มิตร	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวจารุณี นันชนะ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

** สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานกรรมการ ๓ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๙-๓๐ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๐ **

รายงาน
ของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙/(ร ๕๖) วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๔/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบด้วย

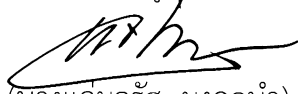
๑. นางจรี วิจิตรวาทการ
๒. นายเชียรชัย ณ นคร
๓. นายนครชิต สิงหเสนี
๔. นายปกรณ์ นิลประพันธ์
๕. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
๖. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
๗. นายวัส ติงสมิตร
๘. พลตรี วีระ โรจน์ภาค
๙. นายสมชาย แสวงการ
๑๐. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๑๑. นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช

บัดนี้ ...

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว
เสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอสู่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบต่อไป

(ลงชื่อ) สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
(นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย)
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางแจ่มจรัส มงคลนำ)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักกรรมการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๙ - ๓๐

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๐

แจ่มจรัส พิมพ์

ว่าที่ ร.ต.ปฐมภรณ์/เทียนชัย/ธารณ์ธรรม์/สุนทร ทาน

รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๔/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกำหนดให้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อให้ความเห็นชอบ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเสร็จแล้วปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	เป็นประธานคณะกรรมการการวิสามัญ
๑.๒ นางจุรี วิจิตรวาทการ	เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๑.๓ พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง
๑.๔ นางสาววิมล ภูมิสิงหาราช	เป็นเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ

๒. ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นางแจ่มจรัส มงคลนำ นิตกร
สำนักกรรมการ ๓ ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุม
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๖ วรรคสาม

๓. ประเด็นข้อโต้แย้ง

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๔๔๓๑ ลงวันที่
๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. .... ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว
ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว ได้ส่งความเห็นมายังประธานสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ตามหนังสือของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม ๐๐๗๐/๘๔ ลงวันที่ ๒๙
สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยมีประเด็นที่เห็นว่าไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๘ ที่กำหนดรายละเอียดคุณสมบัติ
ของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์
ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๖ วรรคสอง

๓.๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๑ วรรคห้า ที่กำหนดให้ คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาเลือก กรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ตาม (๔) ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่

๓.๓ การกำหนดให้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ในเฉพาะกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นการจำกัดหลักการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๓.๔ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามร่างมาตรา ๓๔ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ตามอารัมภบทของรัฐธรรมนูญฯ และมาตรา ๒๔๗ (๑)

๓.๕ การกำหนดให้คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริง ที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ทำให้คณะกรรมการขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

๓.๖ การกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ใช้บังคับ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญฯ

๔. การพิจารณาและมติ

ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาความเห็นในประเด็นต่างๆ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้เสนอมายังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามหนังสือ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สม ๐๐๗๐/๘๔ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่งมีทั้งหมด ๖ ประเด็น โดยที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้ให้แต่ละฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๘ ที่กำหนดรายละเอียด คุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๖ วรรคสอง หรือไม่

๔.๑.๑ เหตุผลประกอบข้อโต้แย้งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เนื่องจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๖ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” โดยที่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาของการมี ความรู้หรือประสบการณ์ไว้ นอกจากนั้น หลักการว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการ คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Principle relating to the status and functioning of national institution for protection and promotion of human rights) หรือหลักการปารีส (Paris Principles) ซึ่งเป็นหลักการที่เกิดจากการที่ที่ประชุมทางวิชาการในกรุงปารีสได้กำหนดไว้สำหรับการดำเนินงาน ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิกมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย ขอบเขตอำนาจหน้าที่ องค์กรประกอบ และหลักประกันความเป็นอิสระและความหลากหลายที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว โดยในหลักการปารีสได้กำหนดไว้ว่า “สถาบันสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติควรประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น องค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินงาน

ด้านสิทธิมนุษยชน องค์การด้านศาสนา มหาวิทยาลัยและผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ รัฐสภา และหน่วยงานของรัฐ โดยมีได้กำหนดระยะเวลาเกี่ยวกับความรู้หรือประสบการณ์ไว้แต่อย่างใด” ดังนั้นการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างมาตรา ๘ จึงเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่สูงจนเกินไปและเป็นการปิดกั้นโอกาสของบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนที่สนใจและจะเสนอตัวมาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลาของการมีความรู้หรือประสบการณ์ไว้ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ไม่สามารถยืนยันหรือเป็นหลักประกันได้ว่าบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ทั้งยังยากแก่การสรรหาเนื่องจากการที่จะหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้นั้นกระทำได้ยาก ดังนั้น ในการกำหนดคุณสมบัติกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่ควรจะกำหนดเวลาของการมีความรู้ หรือประสบการณ์ไว้ แต่ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งทำให้บทบัญญัติมาตรา ๘ มีลักษณะที่ขัดต่อหลักนิติธรรม และเป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๖ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

๔.๑.๒ ความเห็นของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กรธ.พิจารณาแล้ว เห็นว่าคุณสมบัติของ กสม. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมิได้บัญญัติคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของ กสม. ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งแตกต่างจากองค์กรอิสระอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของ กสม. ต้องสอดคล้องกับหลักการปารีส หากบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญและต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการปารีส ก็จะทำให้ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยาก แต่หากบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักการปารีส จะกระทำได้รวดเร็วกว่า อันจะทำให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามหลักการปารีสอันเป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับเป็นสากลได้โดยไม่ติดขัด และไม่ทำให้ประเทศชาติเสียประโยชน์ ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของ กสม. ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว

อนึ่ง การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดระยะเวลาเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ของผู้ดำรงตำแหน่ง กสม. ไว้ ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่า กสม. จะประกอบด้วยผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง และการกำหนดว่า กสม. ต้องประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักการปารีส ก็เพื่อเป็นหลักประกันเสริมเพิ่มเติมขึ้นอีกชั้นหนึ่งว่า กสม. จะประกอบด้วยสมาชิกที่มี “ความแตกต่างหลากหลายทางพลังสังคม” บรรดาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ไม่ถ่วงน้ำหนักไปที่ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ซึ่ง กรธ. เห็นว่าสอดคล้องกับที่บัญญัติไว้ในหลักการปารีสแล้ว

๔.๑.๓ ความเห็นของผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับระยะเวลาของการมีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เมื่อเทียบเคียงกับการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการในองค์กรอิสระอื่น ๆ แล้ว เห็นว่าการกำหนดระยะเวลาดังกล่าวมีความเหมาะสมกว่าการที่จะให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในเรื่องนี้ ทั้งนี้ ในข้อเสนอแนะของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) South-East Asia Regional Office) ที่ได้ให้ความเห็นว่าในกรณีคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การที่จะมีผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติการพิจารณาประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องอย่างหนักแน่นเป็นเรื่องที่ดี ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว

๔.๑.๔ มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติในประเด็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘ ที่กำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๖ วรรคสองหรือไม่ ปรากฏผลดังนี้

- กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๘ ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๘ คน
  - กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๘ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๑ คน
  - กรรมการวิสามัญลาประชุมระหว่างการประชุมจำนวน ๑ คน
  - ประธานคณะกรรมการวิสามัญงดออกเสียง
- อนึ่ง นายวัส ติงสมิตร เป็นกรรมการวิสามัญเสียงข้างน้อย

๔.๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๑ วรรคห้า ที่กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ หรือไม่

๔.๒.๑ เหตุผลประกอบข้อโต้แย้งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ บัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย ซึ่งการที่บทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคห้า ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาเลือกกรรมการสรรหากรณีที่พ้นกำหนดเวลาเลือกกรรมการสรรหาในภาคส่วนของอาจารย์ประจำหรือผู้เคยเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสอนหรือทำงานวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนแล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ผู้แทนสภาทนายความ ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข ผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชน อาจารย์ประจำหรือผู้เคยเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสอน หรือทำงานวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ในส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วแต่กรณี หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลาเลือกกรรมการสรรหาดังกล่าวแล้ว แต่ยังไม่มีการสรรหา

ในส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งในกระบวนการได้มาของกรรมการสรรหาที่เป็นสัดส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนในปัจจุบันสามารถดำเนินการได้โดยง่ายเพราะมีองค์กรเอกชนขึ้นทะเบียนไว้แล้วประมาณ ๒๗ - ๒๘ องค์กร และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับน่าจะมีการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคห้า ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่

๔.๒.๒ ความเห็นของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กรธ.พิจารณาแล้ว เห็นว่ากรณีดังกล่าวตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของ กสม. เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่ได้อธิบายไว้แล้วในประเด็นที่หนึ่ง

อนึ่ง มาตรา ๑๑ วรรคห้า ที่ กสม. อ้างถึง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาสามารถดำเนินงานต่อไปได้เท่านั้น มิใช่บทตัดสิทธิให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๒) (๔) (๕) หรือ (๖) เข้าร่วมกระบวนการสรรหา เหตุที่ต้องบัญญัติไว้เช่นนี้เนื่องจากกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๒) (๔) (๕) หรือ (๖) นั้น มาจากการเลือกกันเองของผู้แทนพลังทางสังคมต่าง ๆ หากไม่บัญญัติไว้เช่นนี้ และเกิดกรณีที่ไม่สามารถเลือกกันเองได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด จะทำให้กระบวนการสรรหาต้องหยุดชะงักลงทันที ทั้งนี้ หากกระหว่างดำเนินการสรรหาได้มีกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๒) (๔) (๕) หรือ (๖) เพิ่มเติมขึ้น ก็สามารถเข้าร่วมการสรรหาได้ทันที

อย่างไรก็ดี หากคณะกรรมการฯ มีความห่วงกังวลว่าอาจมีผู้ตีความว่า บทบัญญัติดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “...ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย” ผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอแนะให้ปรับปรุงถ้อยคำในมาตรา ๑๑ วรรคสี่และวรรคห้า ดังนี้

“มาตรา ๑๑ .....ฯลฯ.....”

วิธีการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ให้เป็นไปตามที่กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน ในกรณีที่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสามแล้วยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) ~~(๕)~~ หรือ (๕) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดและมีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๔) อย่างน้อยหนึ่งคน ให้กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ดำเนินการตกลงและเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ได้ต่อไป โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสาม

ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) ~~(๕)~~ (๕) หรือ (๖) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดและมีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๔) อย่างน้อยหนึ่งคน ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่”

ทั้งนี้ ผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีข้อสังเกตว่าการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคสี่และวรรคห้า ดังกล่าว อาจทำให้การสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหยุดชะงักได้ หากมีกรณีที่ไม่สามารถเลือกผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างน้อยหนึ่งคน ซึ่งหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบร่วมกันในความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากความหยุดชะงักดังกล่าว

๔.๒.๓ ความเห็นของผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เมื่อได้พิจารณารัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ ประกอบเหตุผลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว มีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย ดังนั้น เพื่อให้บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่กำหนดเกี่ยวกับการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ จึงเห็นด้วยกับการเสนอแก้ไขของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๔.๒.๔ มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติในประเด็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๑ วรรคห้า ที่กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่หรือไม่ปรากฏผลดังนี้

ที่ประชุมได้มีมติเอกฉันท์ให้แก้ไขมาตรา ๑๑ วรรคสี่และวรรคห้า เพื่อให้บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่กำหนดเกี่ยวกับการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสี่ โดยแก้ไขเป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ ..... ฯลฯ.....”

วิธีการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ให้เป็นไปตามที่กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน ในกรณีที่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสามแล้วยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) ~~(๕)~~ หรือ (๕) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดและมีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๔) อย่างน้อยหนึ่งคน ให้กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ดำเนินการตกลงและเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ได้ต่อไป โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสาม

ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) ~~(๕)~~ (๕) หรือ (๖) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดและมีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๔) อย่างน้อยหนึ่งคน ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่”

๔.๓ การกำหนดให้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ในเฉพาะกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นการจำกัดหลักการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม หรือไม่

๔.๓.๑ เหตุผลประกอบข้อโต้แย้งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๘ ได้บัญญัติให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน การที่กำหนดให้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้แต่ในเฉพาะกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้นตามความใน

มาตรา ๒๙ เป็นการกำหนดเงื่อนไขที่จำกัดจนเกินไป สร้างอุปสรรคให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการที่จะตั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มาเป็นคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน เนื่องจากการตั้งคณะอนุกรรมการเป็นหลักการในการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพราะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีขอบเขตงานที่กว้างขวาง ประกอบกับจำนวนบุคลากรของหน่วยงานมีจำนวนจำกัด จึงต้องอาศัยการทำงานในรูปแบบคณะอนุกรรมการซึ่งก็คือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถ้อยคำมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดเงื่อนไขที่อาจจะทำให้การตั้งคณะอนุกรรมการมีความเป็นไปได้น้อยมากและอาจจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีโอกาสเป็นไปได้น้อยลงไปด้วยเช่นกัน และแม้ว่าจะได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถตั้งที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้มีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาช่วยดำเนินการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้การแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวมีข้อจำกัด ดังนั้น ความในมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเสนอขอให้มีการแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้มีความจำเป็นจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้...”

๔.๓.๒ ความเห็นของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กรธ.พิจารณาแล้ว เห็นว่ากรณีดังกล่าวตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว เนื่องจาก กสม. เป็นองค์กรที่มีลักษณะเป็น “Commissioners” มิใช่ “Committee” เมื่อเป็นเช่นนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. ในฐานะที่เป็น Commissioners จึงต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจบรรดาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง โดยมีสำนักงานเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม. การกำหนดให้ กสม. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการได้เฉพาะในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ มิได้ห้าม กสม. มิให้ตั้งคณะอนุกรรมการ แต่ต้องตั้งอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ บทบัญญัติดังกล่าวจึงชอบด้วยเหตุผล ทั้งยังตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗ วรรคสาม อย่างชัดเจนว่ารัฐซึ่งหมายความรวมถึงองค์กรอิสระด้วยพึงใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็นเช่นนั้น

นอกจากนี้ มาตรา ๔๙ (๘) ยังได้ให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจ้างและ การตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ รวมทั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรมการ กรรมการ และการกำหนดเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้แก่บุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นอกเหนือไปจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่มีอยู่ด้วยแล้ว การตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาเพื่อทำงานจึงควรจะเป็นเงื่อนไขสุดท้ายที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น

อนึ่ง กรธ. เห็นว่าการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมนั้น กสม. สามารถแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาสังคมได้หลากหลายวิธี มิได้จำกัดเพียงการตั้งคณะอนุกรรมการ ในทางตรงข้าม การตั้งคณะอนุกรรมการอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความโปร่งใสในการคัดเลือกบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ ทั้งยังเป็นการเพิ่มต้นทุนและสร้างความล่าช้าในการดำเนินงานอีกด้วยซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔.๓.๓ ความเห็นของผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การตั้งคณะอนุกรรมการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ตั้งมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ และการสร้างภาคีเครือข่ายกับภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีโดยสามารถดำเนินการได้ด้วยกลไกที่มี แต่จากข้อเท็จจริงในอดีตที่ผ่านมาปรากฏว่าบางองค์กรมีการตั้งคณะอนุกรรมการเป็นจำนวนมาก และมีการตั้งบุคคล ตลอดจนการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตการตั้งคณะอนุกรรมการตามที่ปรากฏในมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสามารถดำเนินการได้ในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งคณะไม่เฉพาะประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้น การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องใด ๆ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการด้วยตนเองโดยเฉพาะเรื่องการศึกษาสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องใด ๆ โดยเทียบเคียงกับการทำหน้าที่ของกรรมาธิการในสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา รัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องปฏิบัติในลักษณะเช่นเดียวกันว่าการพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง ไม้อาจมอบอำนาจให้บุคคล หรือคณะบุคคลทำการแทนได้ ดังนั้นบทบัญญัติมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว

๔.๓.๔ มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติในประเด็นการกำหนดให้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้แต่ในเฉพาะกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นการจำกัดหลักการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมหรือไม่ ปรากฏผลดังนี้

ที่ประชุมได้มีมติเอกฉันท์ว่ามาตรา ๒๙ ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว และให้คงมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งไว้ตามร่างเดิมที่ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่ ๓

๔.๔ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามร่างฯ มาตรา ๓๔ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ตามอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๒๔๗ (๑) หรือไม่

๔.๔.๑ เหตุผลประกอบข้อโต้แย้งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โดยที่ปรากฏตามคำปรารภของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระว่า “...การให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เทียงธรรม และมีส่วนร่วมในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศ ตามความจำเป็นและความเหมาะสม การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น... รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง การจะดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้ จำต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชาธิปไตย ภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชนและหลักธรรมาภิบาล...” ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ (๑) ได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการ

ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง กระบวนการไกล่เกลี่ยนับเป็นการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย ดังนั้น การกำหนดหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จึงควรมีความชัดเจน และครอบคลุมอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีส่วนช่วยลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุข ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญข้างต้น

ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่า การกำหนดหน้าที่และอำนาจ รวมทั้งขอบเขต ความรับผิดชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวาง หรือไม่ เพียงใด นั้น จำเป็นต้องพิจารณาตามหลักการปารีส ซึ่งได้กำหนดให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (competence and responsibilities) ครอบคลุมถึงการคุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และอำนาจดังกล่าว ตลอดจนองค์ประกอบ และขอบเขตอำนาจของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องบัญญัติรับรองไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น นอกจากนี้ คู่มือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งจัดทำโดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่ สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้เน้นย้ำว่าอำนาจหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีอำนาจ กิ่งตุลาการจะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายโดยเฉพาะกรณีการแสวงหาแนวทางยุติ ปัญหาอย่างฉับมิตรผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ย หรือโดยการตัดสินใจที่มีผลผูกพัน หรือหากจำเป็น บนพื้นฐาน การปกปิดเป็นความลับ ทั้งนี้ ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ แต่เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๓๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... แล้วเห็นว่า ยังขาดเรื่องการกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจในการไกล่เกลี่ย จึงควรกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีส่วนร่วมในการช่วยลดเงื่อนไข ความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขมากขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งมีบัญญัติไว้ในส่วน ของคำปรารภและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเยียวยาผู้เสียหาย ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๗ (๑) ด้วย ประกอบกับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปารีสด้วย การไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกที่ช่วยบรรเทาทุกข์ให้ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ลดการนำคดีขึ้นสู่ศาล ยุติข้อพิพาทด้วยความสมานฉันท์ ซึ่งบางกรณีความขัดแย้งไม่ใช่เรื่องในเนื้อหา แต่เกิดจากความเข้าใจผิด หรือมีข้อมูลไม่ครอบคลุม การระงับข้อพิพาทกระแสหลักอาจใช้เวลา ค่าใช้จ่าย มากกว่า การไกล่เกลี่ยจึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้สามารถให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเยียวยาผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ ทั้งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๗ ก็ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้คณะกรรมการสิทธิฯ มีอำนาจในการไกล่เกลี่ยด้วย ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเสนอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ และอำนาจในการไกล่เกลี่ยจึงได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะ มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความจริงให้ปรากฏโดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบ ถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิด

สิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก ทั้งนี้ ในกรณีที่สมควร จำเป็น และได้รับความยินยอมจากคู่กรณี คณะกรรมการอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คู่กรณีทำความตกลงเพื่อประนีประนอมและแก้ไขปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด”

๔.๔.๒ ความเห็นของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กรธ.พิจารณาแล้ว เห็นว่ากรณีดังกล่าวตรงตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามมาตรา ๒๔๗ ของรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

อนึ่ง กรณี กสม. ประสงค์จะให้เพิ่มบทบัญญัติให้ กสม. มีอำนาจไกล่เกลี่ยได้ด้วยนั้น กรธ. พิจารณามาตรา ๒๔๗ ของรัฐธรรมนูญฯ แล้ว เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มุ่งหมายให้ กสม. เป็นองค์กรที่มีอำนาจกึ่งตุลาการ แต่มุ่งหมายให้ กสม. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนอย่างรวดเร็วและตรงไปตรงมาตามหลักวิชาการ เสนอแนะมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และที่สำคัญได้แก่การสร้างเสริมทุกภาคส่วนให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น อย่างไรก็ตามหากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะใช้มาตรการไกล่เกลี่ย ก็สามารถกระทำสามารถได้หากเป็นกรณีที่ สามารถไกล่เกลี่ยได้และไม่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจหลักของ กสม. ด้อยประสิทธิภาพลง ซึ่งสอดคล้องกับบททั่วไปตามมาตรา ๓ วรรคสองของรัฐธรรมนูญฯ ที่บัญญัติว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

๔.๔.๓ ความเห็นของผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในขณะนี้แม้ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยเนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยได้เนื่องจากเป็นเรื่องที่ดี โดยจะต้องคำนึงถึงคือความซ้ำซ้อนกันของการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างองค์กรอิสระอื่น ๆ ดังนั้น ความในมาตรา ๓๔ มีความเหมาะสมและตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว

๔.๔.๔ มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติในประเด็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการฯ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามร่างฯ มาตรา ๓๔ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ตามอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๒๔๗ (๑) หรือไม่ ปรากฏผลดังนี้

- กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๓๔ ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๗ คน

- กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๓๔ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๑ คน

- กรรมการวิสามัญลาประชุมระหว่างการประชุมจำนวน ๒ คน

- ประธานคณะกรรมการวิสามัญงดออกเสียง

อนึ่ง นายวัส ติงสมิตร เป็นกรรมการวิสามัญเสียงข้างน้อย

๔.๕ การกำหนดให้คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ทำให้คณะกรรมการขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่

๔.๕.๑ เหตุผลประกอบข้อโต้แย้งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ และมาตรา ๒๔๗ (๔) บัญญัติให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม การที่ร่างมาตรา ๔๔ กำหนดให้ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใดว่ามีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของสถานการณ์โดยไม่ชักช้า นั้น เป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการในการพิจารณาว่าเรื่องใดสมควรจะต้องตรวจสอบและชี้แจง เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังกล่าว เมื่อมีหน่วยงานหรือองค์กรใดทำให้ความปรากฏต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตรวจสอบและชี้แจงทุกกรณี ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายที่เกินกว่าที่รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๗ (๔) กำหนดไว้ อีกทั้งยังยอมทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตกอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายบริหารอันไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ที่ต้องการให้คณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรอิสระมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“ในกรณีที่มีการรายงานข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม หากคณะกรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน ให้คณะกรรมการพิจารณาตรวจสอบเพื่อที่จะชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๕ (๑) มาใช้บังคับแก่การตรวจสอบโดยอนุโลม”

๔.๕.๒ ความเห็นของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กรธ.พิจารณาแล้ว เห็นว่ากรณีดังกล่าวตรงตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามมาตรา ๒๔๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน

อนึ่ง กรธ. มีความเห็นเพิ่มเติมว่าการที่ กสม. จะชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้ากรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมนั้น เป็นหน้าที่ที่ กสม. ต้องกระทำ ไม่ใช่เพิกเฉย ทั้งต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมาด้วย เนื่องจากเป็นองค์กรอิสระและมีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการชี้แจงของคณะกรรมการจึงมีน้ำหนักและมีความน่าเชื่อถือได้ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว กสม. มีความเป็นอิสระที่จะพิจารณาว่าการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยเรื่องใดประเด็นใดถูกต้องหรือเป็นธรรมแก่ประเทศไทยหรือไม่ ถ้าเห็นว่าถูกต้องหรือเป็นธรรมแก่ประเทศไทยแล้วก็ไม่จำเป็นต้องชี้แจง แต่หากเห็นว่ากรณียุติการรายงานใดไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม กสม. ก็ไม่ควรเพิกเฉยต่อความยุติธรรมดังกล่าวอันสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศชาติโดยรวม

๔.๕.๓ ความเห็นของผู้แทนสถานิติบัญญัติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔๔ ที่กำหนดไว้ว่าเมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ว่าโดยทางใดที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของสถานการณ์นั้นโดยไม่ชักช้า เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๒๔๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ จึงมีเจตนารมณ์ที่ตรงตามรัฐธรรมนูญแล้ว

๔.๕.๔ มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติในประเด็นการกำหนดให้คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ทำให้คณะกรรมการขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ปรากฏผลดังนี้

- กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๔๔ ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๙ คน
  - กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๔๔ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๑ คน
  - ประธานคณะกรรมการวิสามัญงดออกเสียง
- อนึ่งนายวัส ติงสมิตร เป็นกรรมการวิสามัญเสียงข้างน้อย

๔.๖ การกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ใช้บังคับไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ หรือไม่

๔.๖.๑ เหตุผลประกอบข้อโต้แย้งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อพิจารณามาตรา ๖๐ ซึ่งกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ใช้บังคับ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ใช้บังคับแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๗๓ ด้วยเหตุผล ดังนี้

๑) หลักการปารีส (Paris Principles) เกิดจากการประชุมทางวิชาการที่กรุงปารีสในปี ๑๙๙๑ และต่อมาได้รับการรับรองจาก UN General Assembly ในการประชุมปี ๑๙๙๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดรูปแบบของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ องค์ประกอบ และแนวทางการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ ไม่ใช่พันธกรณีระหว่างประเทศดังที่มีการกล่าวอ้างแต่ประการใด

๒) การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทยถูกลดสถานะจาก A เป็น B เมื่อปี ๒๕๕๗ เพราะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดที่แล้วไม่สามารถแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาและความคุ้มกัน (Immunity) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ภายในเวลาที่กำหนด รวมทั้งตอบสนองต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศล่าช้า โดยเงื่อนไข ๒ ข้อแรก มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้มีหลักประกันความเป็นอิสระและความหลากหลายของกรรมการสิทธิ มิได้มุ่งประเด็นไปที่ตัวกรรมการสิทธิฯ เป็นรายบุคคลแต่อย่างใด เหตุผลที่อ้างว่าเพราะที่มาของการสรรหาไม่เปิดกว้าง ไม่มีเวลาให้กลุ่มที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเพียงพอตามที่ระบุไว้ในหลักการ ปารีส ซึ่งเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศที่เราต้องทำตามนั้น ก็เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ไม่ถูกต้อง เพราะในการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ได้แก้ไขกระบวนการสรรหาเท่าที่จะมีอำนาจทำได้ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของผู้ประเมินแล้ว มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง มีระยะเวลารับสมัครยาวนาน และมีผู้สมัครนับร้อยคน ทั้งคณะกรรมการสรรหาในขณะนั้นก็คำนึงถึงปัญหาข้อนี้ ทำให้การสรรหาได้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหลากหลาย อาชีพรวมทั้งภาคประชาสังคม ที่อ้างว่า เวลาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปประชุมในต่างประเทศ จะประชุมในฐานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้ ต้องไปในฐานะที่มงานของกระทรวงการ ต่างประเทศนั้น ก็ไม่เป็นความจริง เพราะกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานของรัฐบาล แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระ ต่างคนต่างมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในการประชุมคณะกรรมการประจำอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทยมีศักดิ์และสิทธิเท่าเทียมกับประเทศภาคีสมาชิกอื่นทุกประการ ข้ออ้างดังกล่าวจึงไม่เป็นความจริง

๓) กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทยถูกลดสถานะจาก A เป็น B เมื่อปี ๒๕๕๗ นั้น เนื่องมาจากเหตุผลประการหนึ่งที่ถูกกฎหมายไม่มีหลักประกันความเป็นอิสระและความหลากหลายเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งคณะอนุกรรมการประเมินสถานะ (Sub - Committee on Accreditation) ของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC) ในอดีต หรือเครือข่ายพันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (Global Alliance of National Human Rights Institutions - GANHRI) ในปัจจุบัน มิได้มุ่งเน้นไปที่ตัวบุคคลซึ่งมีฐานะเป็นกรรมการแต่อย่างใด การบัญญัติให้ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ จึงมิได้เป็นหลักประกันที่จะทำให้มั่นใจได้ว่า ผู้ประเมินสถานะจะคืนสถานะ A ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทย การให้พ้นจากตำแหน่งและต้องทำหน้าที่ต่อไป ทำให้ประธานกรรมการและกรรมการไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับการทำหน้าที่ในขณะดำรงตำแหน่ง ไม่อาจดำเนินงานตามนโยบายที่ประชาชนในประเทศและประชาคมโลกชื่นชม อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทั้งกรณีเห็นได้ชัดว่า การพ้นตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติหรือประชาชนเป็นส่วนรวมตามที่มีการให้เหตุผลไว้ในชั้นการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่อย่างใด

๔) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่ว่าจะมิสสถานะ A หรือ B ต่างก็ได้รับสิทธิในการนำเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐ รวมถึงความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำสนธิสัญญาและมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนไปปฏิบัติ ในระดับประเทศในรูปแบบของรายงานคู่ขนาน (Alternative report) ได้ ทั้งนี้ การบัญญัติให้ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่งโดยยังคงให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีและการเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งอยู่ในสถานะของการรักษาการแทนเท่านั้น ร่างมาตรา ๖๐

เป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม และเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามหลักความได้สัดส่วน อันไม่สอดคล้องตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

๕) บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ส่วนการดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ที่ต้องการให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการดำรงตำแหน่งต่อไปของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระไว้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระภายหลังจากที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นๆ ใช้บังคับ ส่วนการบัญญัติเรื่องการพ้นจากตำแหน่งขององค์กรอิสระซึ่งปรากฏในบทเฉพาะกาลของมาตราดังกล่าวนั้น ก็เพียงแต่บัญญัติไว้แต่เฉพาะในระหว่างเวลาที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยให้การพ้นจากตำแหน่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาหลักการของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๖๔ และมาตรา ๒๖๕ ซึ่งได้บัญญัติรับรองให้คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่บริหารราชการแผ่นดิน/ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฯ เป็นคณะรัฐมนตรี/ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ที่ให้คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อทำหน้าที่ต่อไปจนถึงวันที่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ มิใช่ให้พ้นจากตำแหน่งโดยให้ปฏิบัติหน้าที่เพียงในฐานะของผู้รักษาการเท่านั้น ซึ่งเห็นได้ว่า หลักการหรือเจตนารมณ์ที่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปเพื่อทำหน้าที่ในระยะเปลี่ยนผ่านดังกล่าว ก็ปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๗๓ ด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่มาตรา ๖๐ ได้บัญญัติให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ใช้บังคับ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ใช้บังคับ แต่ยังคงให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่นั้น จึงเป็นการตรากฎหมายที่ไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๗๓

๖) ที่มีการอ้างว่า หากยังให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจเกิดปัญหา ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกลดเกรดความน่าเชื่อถือไปเรื่อยๆ และกระทบต่อการทำงานนั้น จากผลงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติมาเป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีชื่อเสียงเลื่องลือไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในอาเซียน สหภาพยุโรป และทั่วโลก มีการชมเชยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไทยเป็นแบบอย่างของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประเทศอื่น ข้ออ้างดังกล่าวจึงไม่เป็นความจริง

๗) ส่วนที่มีการอ้างว่า การให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันอยู่ต่อครึ่งวาระ กับการให้ยึดเวลาสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดใหม่ออกไป ๓๒๐ วัน ก็เป็นเวลาใกล้เคียงกันนั้น การกระทำเช่นนี้มีผลต่างกันมาก การให้อยู่ครึ่งวาระมีผลว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังคงอยู่ในตำแหน่งจนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑

เมื่อไปดำเนินการใด ๆ ย่อมได้รับความเชื่อถือ แต่การเซ็ดซีโร ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปลี่ยนสถานะมาเป็นผู้รักษาการ ย่อมขาดความน่าเชื่อถือ ทำให้เป็นผลเสียต่อประเทศชาติมากกว่า

นอกจากนั้น ในหลักการปารีสไม่ได้กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้าสู่ตำแหน่งโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายต้องพ้นจากตำแหน่ง ข้อสังเกตทั่วไป (General Observation) ของพันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) ได้กำหนดไว้ว่า เหตุที่จะถอดถอนกรรมการสิทธิฯ ต้องระบุไว้ชัดเจนและสอดคล้องกับการกระทำเฉพาะกรณีที่จะมีผลกระทบต่อความสามารถของกรรมการสิทธิฯ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผล ไม่ให้ถอดถอนโดยใช้ดุลพินิจเพียงประการเดียว ทั้งนี้เพื่อ

- (๑) สร้างหลักประกันในความมั่นคงของสมาชิกภาพของกรรมการในองค์กร
- (๒) มีหลักประกันความเป็นอิสระขององค์กร
- (๓) สร้างความเชื่อมั่นให้สาธารณชน
- (๔) สร้างภาวะผู้นำระดับสูงให้แก่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การบังคับให้ประธานและกรรมการสิทธิฯ พ้นจากตำแหน่งตามร่างมาตรา ๖๐ มีผลเป็นการถอดถอนออกจากตำแหน่ง จึงไม่อาจกระทำได้

ไม่มีข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติใดในหลักการปารีสที่แสดงให้เห็นว่า หากมีกฎหมายของประเทศสมาชิกกำหนดให้กรรมการสิทธิฯ ชุดที่ได้มาโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายของประเทศสมาชิกพ้นจากตำแหน่งทั้งชุดแล้ว สถาบันสิทธิฯ ของประเทศสมาชิกที่สูญเสียสถานะ A จะได้สถานะ A กลับคืนมาโดยง่าย และไม่มีข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติใดในหลักการปารีสที่แสดงให้เห็นว่า หากมีกฎหมายของประเทศสมาชิกกำหนดให้กรรมการสิทธิฯ ของประเทศสมาชิกดังกล่าวคงอยู่ในตำแหน่งต่อไป สถาบันสิทธิฯ ของประเทศสมาชิกที่สูญเสียสถานะ A จะได้สถานะ A กลับคืนมาโดยยาก

อนึ่ง การขอคืนสถานะ A ของสถาบันสิทธิฯ มีรอบการพิจารณาและขึ้นอยู่กับ การได้มีการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามเงื่อนไขที่มีการกำหนดไว้ครบถ้วนแล้วหรือไม่ ในกรณีของประเทศไทย ไม่สามารถขอคืนสถานะ A ในปี ๒๕๕๙ และในปี ๒๕๖๐ ได้

ร่างมาตรา ๖๐ จึงไม่ได้คุ้มครองประโยชน์สาธารณะซึ่งขัดต่อหลักนิติธรรม

ดังนั้น การกำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมาโดยถูกต้องตามกฎหมาย พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ โดยที่มิได้อาศัยเหตุตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ ถือได้ว่าเป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม และเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ไม่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างเพียงพอ ร่างฯ มาตรา ๖๐ จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๗๓

๔.๖.๒ ความเห็นของผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กรธ.พิจารณาแล้ว เห็นว่ากรณีดังกล่าวตรงตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแล้ว

เนื่องจากมาตรา ๒๗๓ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติชัดเจนว่า ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว การกำหนดให้ กสม. ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง กรธ. เห็นว่าการที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติบัญญัติให้ กสม. ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนั้น มีเหตุผลสนับสนุนหนักแน่นเพียงพอ เพราะเมื่อศึกษารายงานและข้อเสนอแนะของการประชุมคณะอนุกรรมการประเมินความน่าเชื่อถือ (Sub-Committee on Accreditation: SCA) (คณะอนุกรรมการ) ของ International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights ที่ประชุมกันระหว่างวันที่ ๒๓-๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่เจนีวา ซึ่งเป็นการเตือนล่วงหน้าว่า กสม. ไทยจะถูกลดสถานะจาก “A” เป็น “B” ในปี ๒๕๕๘ ถ้ายังไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการปารีสอย่างครบถ้วน หรือยังไม่สามารถแสดงได้ว่าได้ปฏิบัติตามหลักการปารีสครบถ้วนแล้วภายในหนึ่งปีสรุปได้ว่า คณะอนุกรรมการดังกล่าวแสดงความกังวลให้ กสม. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จำนวน ๔ เรื่อง โดยได้แสดงความกังวลเป็นอย่างมาก (serious concerns) เกี่ยวกับกระบวนการสรรหา กสม. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งคณะอนุกรรมการเห็นว่า

- ไม่มีข้อกำหนดให้ประชาสัมพันธ์ว่าตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนว่างลง
- คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๘ (๑) ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนน้อยมาก ไม่ชัดเจนว่าเป็นตัวแทน (representation) ที่แท้จริง ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการหารือกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหลักหรือภาคประชาสังคม (key stakeholder groups or civil society)
- ไม่มีบทบัญญัติให้มีการปรึกษาหารือและ/หรือการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง (broad consultation and/or participation) ในการสมัคร การคัดกรอง และการสรรหา
- การตัดสินใจไม่มีหลักเกณฑ์รายละเอียดที่ชัดเจน”

ทั้งนี้ ปรากฏในรายงานดังกล่าวว่า กสม. ได้รับทราบข้อกังวลเรื่องการไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหา และชี้แจงว่าได้แนะนำให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ของศาลปกครองสูงสุดเลือกสมาชิกสองคนจากภาคประชาสังคมแล้ว แต่คณะอนุกรรมการเห็นว่า ด้วยคำแนะนำนั้นอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อความห่วงกังวลของคณะอนุกรรมการ และไม่ได้ทำให้กระบวนการสรรหามีความโปร่งใสและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมซึ่งส่งเสริมหลักการสรรหาตามระบบคุณธรรม (merit-based selection) และได้เรียกร้องให้ กสม. ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงกระบวนการสรรหาให้มีความชัดเจนโดยสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีผลอย่างจริงจังในทางปฏิบัติ โดยการเปลี่ยนแปลงควรต้องมุ่งไปที่ข้อกังวลของอนุกรรมการดังกล่าวข้างต้น อันได้แก่กระบวนการสรรหา กสม. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

อย่างไรก็ดี กสม. ก็ไม่สามารถแสดงได้ว่าได้ปฏิบัติตามหลักการปารีสครบถ้วนแล้วภายในระยะเวลาดังกล่าว ทำให้ กสม. ถูกลดสถานะจาก “A” เป็น “B” ในการประชุมของ International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights ที่ประชุมกันระหว่างวันที่ ๑๖-๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่เจนีวา และในการประชุมในปี ๒๕๕๙ ก็ไม่มีวาระการประชุมเพื่อปรับเปลี่ยนสถานะของ กสม. ไทย อีกทั้งการประชุมที่จะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๓-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่จะถึงนี้ ก็ยังไม่มีการประชุมเพื่อปรับเปลี่ยนสถานะของ กสม. ไทยอีกเช่นกัน

รายงานของ Sub-Committee on Accreditation ดังกล่าวนั้นย้ำให้เห็นว่า กระบวนการสรรหา กสม. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไม่สอดคล้องกับหลักการปารีส และเป็นเหตุสำคัญให้ กสม. ถูกลดสถานะ อันส่งผลกระทบต่อประเทศโดยรวมหลายประการในเวลาต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาพรวม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องจัดให้มีการสรรหาใหม่ตามกระบวนการที่สอดคล้องกับหลักการปารีสโดยทันที ซึ่งเมื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติกระบวนการสรรหาให้สอดคล้องกับหลักการปารีสแล้ว กรณีจึงมีความจำเป็นต้อง กำหนดให้ กสม. ชุดปัจจุบันซึ่งได้รับการสรรหามาตาม “หลักเกณฑ์และวิธีการที่เคยดำเนินการสรรหามาแล้ว ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐”^๑ พ้นจากตำแหน่ง และจัดให้มีการสรรหา กสม. ชุดใหม่ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศโดยรวมในการแก้ไขปัญหาสถานะ และความน่าเชื่อถือของ กสม. รวมทั้งกระบวนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ทั้งนี้ มิได้เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หรือผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง กสม. ชุดปัจจุบันแต่ประการใด

๔.๖.๓ ความเห็นของผู้แทนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ นั้น ได้พิจารณาเห็นว่าความพยายามในการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้มีความสอดคล้องกับ หลักการปารีสแล้วย่อมทำให้โอกาสที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทยจะได้รับการพิจารณา ปรับสถานะจาก B เป็น A มีมากขึ้น

๔.๖.๔ มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ลงมติในประเด็นการกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ใ้ใช้บังคับ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ หรือไม่ ปรากฏผลดังนี้

- กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๖๐ ตรงตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๘ คน
  - กรรมการวิสามัญเห็นว่า ข้อความในมาตรา ๖๐ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๑ คน
  - กรรมการวิสามัญลาประชุมระหว่างการประชุมจำนวน ๑ คน
  - ประธานคณะกรรมการวิสามัญงดออกเสียง
- อนึ่ง นายวัส ติงสมิตร เป็นกรรมการวิสามัญเสียงข้างน้อย

๕. ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เห็นสมควรตั้งข้อสังเกตเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนี้

^๑ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๘/๒๕๕๗ เรื่อง การสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๕.๑ กระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามความในมาตรา ๑๑ วรรคห้า อย่างน้อยควรมีกรรมการสรรหาตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒ วรรคสาม

๕.๒ กรณีการดำเนินการเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย แม้ว่ามาตรา ๓๔ ไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยตรง แต่คณะกรรมการสิทธิแห่งชาติก็สามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการไกล่เกลี่ยเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่อยู่ในวิสัยที่จะสามารถไกล่เกลี่ยได้ สามารถระงับลงไปได้ แต่ต้องไม่กระทบกับการปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจหลักของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพราะถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เข้าลักษณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและความผาสุกของประชาชนโดยรวม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓ วรรคสอง

๖. คณะกรรมการวิสามัญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งข้อสังเกตมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๗ วรรคห้า

(นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช)

เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(ก)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๐ (๑๐) มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา การพ้นจากตำแหน่ง หน้าที่และอำนาจ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ความเห็น และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่จะใช้ประกอบการพิจารณา และดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย โดยการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต้องมีการกระทบหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลบางประการ และเป็นไปเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๒) พระราชบัญญัติระเบียบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล บรรดาที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย หรือตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการหรือเลขาธิการ มีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการหรือเลขาธิการกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการหรือเลขาธิการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิใช่ผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินการเรื่องใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้คณะกรรมการปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่นมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกันได้ และให้องค์กรอิสระทุกองค์กรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว

มาตรา ๗ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้เป็นกลางทางการเมือง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ในด้านดังต่อไปนี้ อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนแต่จะเกินด้านละสองคนมิได้

(๑) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกัน

(๒) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ในระดับอุดมศึกษา

(๓) มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศ

และต่างประเทศที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๔) มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการส่งเสริม

และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๕) มีความรู้และประสบการณ์ด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

ของไทยเป็นที่ประจักษ์ที่จะยังประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันสมัครหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหา

แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แล้ว กรรมการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ตติยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
  - (๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
  - (๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
    - (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
    - (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน
    - (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
    - (๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
    - (๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมี ส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย
    - (๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
    - (๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
    - (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา
    - (๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

- (๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- (๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ
- (๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
- (๒๕) เป็นผู้ที่มีประวัติการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน

มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสามคน เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้แทนสหภาพนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ
- (๖) อาจารย์ประจำหรือผู้เคยเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งสอนหรือทำงานวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติเลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม หนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน และการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องกำหนดให้มีการเลือกกันเองให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มติที่ปรึกษาต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

วิธีการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ให้เป็นไปตามที่กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน ในกรณีที่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสามแล้วยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) ~~(๕)~~ หรือ (๕) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดและมีผู้ดำรงกรรมการสรรหาตาม (๔) อย่างน้อยหนึ่งคน ให้กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ดำเนินการตกลงและเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) ได้ต่อไป โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสาม

ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาการเลือกกรรมการสรรหาตาม (๖) แล้ว ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) ~~(๕)~~ (๕) หรือ (๖) หรือมีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดและมีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๔) อย่างน้อยหนึ่งคน ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่

และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) และ (๖) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ แต่ไม่รวมถึงการสรรหาใหม่หรือการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า มาตรา ๑๔ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๕ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่งแล้ว จะเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการสรรหาสำหรับศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกันมิได้

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการสรรหาว่างลง ให้ดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการสรรหาแทนโดยเร็ว ในระหว่างที่ยังไม่ได้กรรมการสรรหาใหม่ ถ้ายังมีกรรมการสรรหาตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหากรรมการ โดยอย่างน้อยต้องระบุจำนวนตำแหน่งกรรมการที่จะสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาทุกขั้นตอน และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) การสรรหากรรมการให้กระทำโดยการประกาศรับสมัครหรือการเสนอชื่อบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปเพื่อเข้ารับการสรรหาซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย โดยในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นด้วย และให้มีการประกาศรายชื่อบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้เข้ารับการสรรหาดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย

(๓) ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้งคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย และส่งเสริมความเป็นพหุสังคม และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

การกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถสมัครหรือเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาได้อย่างทั่วถึง และทำให้กรรมการสรรหาสามารถพิจารณาคัดสรรบุคคลให้ดำรงตำแหน่งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผยและให้กรรมการสรรหาแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสี่ หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม ถ้ายังได้ไม่ครบตามจำนวนให้มีการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่

มาตรา ๑๔ ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ไม่ได้

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามีเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับกรรมการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึงห้าคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานกรรมการได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการสรรหาเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๕ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นกรรมการโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งกรรมการ ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือผู้ได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สิ้นสุด

การเสนอเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

การวินิจฉัย ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะที่พิจารณาและวินิจฉัยมิได้

มาตรา ๑๗ ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้ได้รับเป็นรายครั้งที่มาประชุมในอัตราไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของประธานกรรมการหรือกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภาได้รับในแต่ละเดือนแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ การนำคดีอันเกี่ยวเนื่องกับการได้มา คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หรือการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสรรหาไปสู่ศาลปกครอง ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา และมีให้นำบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๙ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ (๔) ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทน

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๔) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๑ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ (๒) (๓) หรือ (๔) ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็วในการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมากและให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย ในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่กรรมการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องและมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นการชั่วคราวให้ครบเจ็ดคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะกรรมการได้จนกว่ากรรมการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ วรรคห้า การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จดแจ้งเหตุนั้นไว้ในรายงานการประชุม การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติโดยจะงดออกเสียงมิได้ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมตามวรรคสองเฉพาะในกรณีมีการพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖ (๒) หรือ (๔) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะลาออกจากตำแหน่งก่อนมีการลงมติ

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประชุมที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(ก) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุน หรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัดให้พิจารณาตามที่ปรากฏ ในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(ข) องค์การหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีที่กรรมการได้รับเชิญจากองค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศให้ไปประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศโดยผู้เชิญเป็นผู้ออก ค่าใช้จ่ายให้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว

มาตรา ๒๕ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวง ในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม และบริบทของสังคมไทยเป็นสำคัญด้วย

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไข การละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ เสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงาน สถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้ง ในการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒) ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่นซึ่งอาจแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสนา

(๓) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการทำงาน และต้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ เว้นแต่ที่มีบทบัญญัติหรือที่คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกระทำได้ ให้กรรมการแต่ละคนมีอำนาจที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ แต่ในการใช้อำนาจนั้นจะต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็นหรือในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการจ้าง และค่าตอบแทนของบุคคลหรือสถาบัน หรือการแต่งตั้งอนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่น และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

กรรมการไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่น
ของกรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับ
กรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้กรรมการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลัง
กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานกรรมการหรือกรรมการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๒ กรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทน
เป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้นให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๓๑ คูณด้วย
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตาย
ให้ตกให้แก่คู่สมรสและทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่
หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง

หมวด ๒

การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ
และให้เฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยการประสาน
หรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม

มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะ มีผู้แจ้ง
หรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น ให้คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ได้มา
ซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความจริงให้ปรากฏโดยไม่ล่าช้า และต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบ
ถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิด
สิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก

บุคคลใดที่ได้รับความเสียหายหรือพบเห็นว่ามีกระทำความผิดอันเป็นการละเมิด
สิทธิมนุษยชน ย่อมมีสิทธิแจ้งหรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น และต้องดำเนินการ
โดยมุ่งหมายให้การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว และไม่มีลักษณะบังคับ
ให้ต้องเปิดเผยตัวตนของผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ร้องเรียน

เป็นการเฉพาะตัว ซึ่งจำเป็นต้องทราบตัวบุคคลเพื่อประโยชน์ในการติดต่อขอข้อมูลหรือแจ้งผลการดำเนินการ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีที่มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เมื่อผลการพิจารณาเป็นประการใด ให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนทราบด้วย เว้นแต่ผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนมิได้แจ้งสถานที่อยู่ที่จะติดต่อได้

มาตรา ๓๕ ในการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ คณะกรรมการอาจดำเนินการโดยประการใด ๆ ซึ่งต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็น

(๑) ขอให้หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าวหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลใดไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการร้องขอ คณะกรรมการจะออกคำสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นดำเนินการดังกล่าวก็ได้

(๒) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่เคหสถานหรือสถานที่ที่จะเข้าไบนั้นมิได้อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยินยอม ให้เข้าไปได้ เมื่อมีหมายของศาล

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการแทนคณะกรรมการได้ เว้นแต่การออกคำสั่งตาม (๑) ให้มอบหมายได้เฉพาะกรรมการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตาม (๒) ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้ดำเนินการต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน ในการนี้ ให้ผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นไปโดยสะดวก

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวตามที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับแจ้ง ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลา ที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจาก ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิ ไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสอง หรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอ คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา และผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำเป็นต้อง ดำเนินการโดยเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง กรรมการผู้นั้นอาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจ ของหน่วยงานนั้นได้ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการทราบ ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้กรรมการ ผู้นั้นอาจสั่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือตามที่เห็นสมควรได้

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับ คำสั่งตามวรรคหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ห้ามมิให้คณะกรรมการรับเรื่องที่คณะกรรมการ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักสิทธิมนุษยชน

(๒) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

(๓) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว แต่ไม่ตัดอำนาจในการที่จะขอรับทราบ ผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม

(๕) เรื่องที่มีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสมแล้ว

(๖) เป็นเรื่องที่คณะกรรมการเคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

(๗) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการสั่งยุติเรื่อง

มาตรา ๔๐ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศประจำปีให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินเพื่อเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ให้กรรมการมาแถลงรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภาด้วย

ในกรณีที่มีสถานการณ์อันกระทบหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบแล้วจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อรายงานให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาจะขยายเวลาออกไปอีกไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันก็ได้แต่ต้องแจ้งให้รัฐสภาทราบ ในกรณีที่ยังไม่สามารถเสนอรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดเวลาที่ขยายโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

การจัดทำรายงานตามมาตรานี้ ให้กระทำการสรุป โดยอย่างน้อยในรายงานต้องประกอบด้วย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีให้ระบุรายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยไม่จำเป็น และต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เป็นธรรม และผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐที่คณะกรรมการร้องขอ แจ้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในส่วนที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจให้คณะกรรมการทราบ และให้นำความในมาตรา ๓๕ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการจัดให้มีแผนการดำเนินการตามมาตรา ๔๐ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่แต่ละกรณีเป็นไปโดยไม่ชักช้า และแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงาน หรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจ ดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้

มาตรา ๔๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใดว่ามีการรายงาน สถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการ ต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของสถานการณ์นั้นโดยไม่ชักช้า เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้สรุปไว้ในรายงานตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ด้วย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๕ (๑) มาใช้บังคับแก่การตรวจสอบโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้งหรือ ผู้ร้องเรียน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล ผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานตามหมวดนี้ หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๔๗ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๘ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุภารกิจ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการและกรรมการ

(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๙ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง การจัดประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง และการเทียบตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การออกจากราชการ วินัยและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์การลงโทษ และการอื่นที่จำเป็นในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการและพนักงานราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๖) การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และการคัดเลือกเลขาธิการ

(๗) การกำหนดรูปแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๘) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ รวมทั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรมการและกรรมการ และการกำหนดเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้แก่บุคคลดังกล่าว

(๙) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงาน หรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๘) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของบุคลากรแต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ
ค่านึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร

ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีหน้าที่ลงนามในระเบียบหรือประกาศที่คณะกรรมการ
มีมติเห็นชอบแล้ว และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕๐ ข้าราชการสำนักงาน ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้ง
ให้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้ข้าราชการสำนักงานเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการ

การใดอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่มีได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคล
ของข้าราชการโดยอนุโลม

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการสำนักงาน ให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม ให้คณะกรรมการ
ทำหน้าที่ เป็น ก.พ. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะอนุกรรมการข้าราชการสำนักงานได้ โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจ
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการสามัญ
ประจำกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคล
และคณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง ให้มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับ ก.พ. หรือ อ.ก.พ.
แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ข้าราชการ
พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่า
การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร

มาตรา ๕๓ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ
พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรง
ต่อคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ
แทนเลขาธิการก็ได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๔ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการสำนักงาน และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ เมื่อได้ดำเนินการสรรหา และคัดเลือกตามมาตรา ๔๙ (๖) แล้ว ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงนอกจาก (๑) หรือเทียบเท่า เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ให้เลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

มาตรา ๕๕ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติราชการแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับการงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

มาตรา ๕๖ ให้คณะกรรมการเสนองบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของคณะกรรมการและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการเสนองบประมาณรายจ่ายดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง ประกอบด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้คณะกรรมการเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

ในการเสนองบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย

มาตรา ๕๗ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๖ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป การใช้จ่ายเงินของสำนักงานต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการเป็นการเฉพาะกรณี

ในการเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด งวดละสามเดือน และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้ในงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำนักงานร้องขอ

มาตรา ๕๘ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน โดยให้ทำการ ตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด ได้ผลตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุ้มค่าเพียงใด แล้วทำรายงาน เสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๕ (๑) มาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๔ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ แต่ให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ให้ผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนตามมาตรา ๓๒ โดยให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่ง เพราะลาออก โดยให้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจนถึงวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ตาย ลาออก หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด และมีผู้ซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๖๑ ในวาระเริ่มแรก ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากต้องดำเนินการตามหมวด ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้ว ให้เป็นไปตามกระบวนการและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดแจ้ง การรับจัดแจ้ง และการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

(๒) ให้สำนักงานประกาศการรับจัดแจ้งและดำเนินการรับจัดแจ้งการเป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๑๑ (๔) และสภาวิชาชีพตามมาตรา ๑๑ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ที่ระเบียบตาม (๑) ใช้บังคับ

(๓) ให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพซึ่งได้รับการจัดแจ้งตาม (๒) ดำเนินการเลือกกันเองเพื่อเป็นกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๒)

(๔) ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตาม (๓) และดำเนินการเลือกกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๖) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิข้อตกลงวิธีการเลือกตั้งกล่าว

(๕) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๔) แล้ว ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๔)

(๖) ให้กรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่พ้นกำหนดเวลาตาม (๕)

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด และให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๒ ให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาสีทธิ หน้าที่ และความผูกพันใด ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีอยู่กับบุคคลใด ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๔ ให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์อื่นใดซึ่งข้าราชการ

พนักงานราชการ หรือลูกจ้างดังกล่าวได้รับตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นสิทธิและประโยชน์อื่นใดที่ได้รับต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่จะมีระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๙ (๒) กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ให้พระราชบัญญัติเครื่องแบบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีระเบียบตามมาตรา ๔๙ (๗) ใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการตามมาตรา ๓๑ ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับประธานกรรมการหรือกรรมการในองค์กรอิสระอื่น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๖ บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๗ บรรดาการดำเนินการใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ถ้าการนั้นอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....

.....

สรุปผลการดำเนินงาน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ของ

คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการการวิสามัญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒ วันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๔ วันอังคารที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๐

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....

ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายต้นพงศ์ ตั้งเต็มทอง ผู้อำนวยการสำนักกรรมการการวิสามัญ ๓

ฝ่ายเลขานุการ (กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๕)

นายสุนทร อินทร์อ่ำ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

นางแจ่มจรัส มงคลนำ

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ

นางสาวพรพนา ปาเฉย

นิติกรชำนาญการ

ว่าที่ร้อยตรี ปฐมภณณ์ แป้นจรัสธีรมี

นิติกรปฏิบัติการ

นางปิยาภา ชระธีระคุปต์

นิติกรปฏิบัติการ

นายเทียนชัย พันธุ์เลิศ

วิทยาการปฏิบัติการ

นายธารณ์ธรรม์ ธรรมวงศ์

วิทยาการปฏิบัติการ

นางสาวสิริลักษณ์ เหมชาติลือชัย

วิทยาการปฏิบัติการ

นางสาววัลย์ณภัทร์ ยอดเยี่ยม

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวอาตีบะห์ อุปี

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางพิมพ์วรรณ อุณากุล

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

ในการประชุมกรรมการการวิสามัญ

นายภัทรินทร์ พนมชัยชยวัฒน์

นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวอมรรัตน์ อินนุมาตร

นิติกรปฏิบัติการ

นายอุดร พันธุ์มิตร

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวจารุณี นันชนะ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

** สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกรรมการการวิสามัญ ๓ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๙-๓๐ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๐ **